

Asia: VN/30556/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi ulkomaalaislain muuttamisesta (maasta poistaminen)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Esityksen tavoitteena on tehostaa maasta poistamista, yhdenmukaistaa ulkomaalaislain menettelyjä EU-sääntelyn kanssa, selkeyttää unionin kansalaisia koskeva menettely ja täsmentää muun muassa pääsyn epäämisen ja käännättämisen suhdetta. Esitys sisältää useita oikeusturvaa ja muutoksenhakua koskevia muutoksia, ja sillä on merkittäviä oikeusturva- ja perusoikeusvaikutuksia, joita ei ole kaikilta osin arvioitu riittävästi.

Juristiliitto pitää normiston selkeyttämistavoitetta hyvänä, mutta korostaa, että EU-oikeuden mahdollistamaa kansallista liikkumavaraa tulisi käyttää ihmisoikeusmyönteisesti. Nyt liikkumavaraa on hyödynnetty ensisijaisesti prosessien nopeuttamiseen ja kustannussäästöjen tavoitteluun. Myös perustuslakivaliokunta on todennut, että perus- ja ihmisoikeusherkässä sääntelykokonaisuudessa lainvalmistelun tavoitteena ei voi olla yksinomaan käsittelyn nopeuttaminen ja tehostaminen.

Esitysluonnoksessa on ehdotettu karkottamista koskevien päätösten täytäntöönpanokelpoisuutta koskevien säännösten muuttamista tavoitteena päätösten aiempaa nopeampi täytäntöönpano. Luonnoksessa on arvioitu, että muutos kasvattaisi täytäntöönpanon kieltämistä ja keskeyttämistä koskevien hakemusten määrää. Tämä lisäisi olennaisesti hallinto-oikeuksien työmäärää ja aiheuttaisi lisäresurssitarpeita. Määrällisen työkuorman kasvun lisäksi on todennäköistä, että hallinto-oikeuksien käsiteltäväksi tulee oikeudellisesti entistä vaativampia tilanteita, mikä edelleen kuormittaa hallintotuomioistuimia.

Juristiliitto huomauttaa lisäksi, että kiireellisten ja välttämättömiä toimia vaativien asioiden huomattava lisääntyminen muuttaa hallinto-oikeuksien ratkaisutoiminnan painopistettä ja hidastaa muiden vireillä olevien asioiden käsittelyä. Tämä vaikeuttaa hallinto-oikeuksien toiminnan suunnittelua ja tekee suunnittelusta aiempaa vaikeammin ennakoitavaa.

Juristiliitto pitää erittäin tärkeänä, että hallinto-oikeuksille turvataan näiden asioiden joutuisaan käsittelyyn vaadittavat resurssit. Juristiliitto katsoo, että esitysluonnoksessa arvioitu lisäresurssitarve on alimitoitettu, ja arvioinnissa tulee huomioida myös samanaikaisesti käynnissä olevat muut muutokset, kuten EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen (pakti) soveltamisen myötä tulevat velvoitteet ja näiden mahdolliset yhteisvaikutukset.

Tuomainen Jenni
Juristiliitto - Juristförbundet ry